

בעזרת השי"ת

גליון ש"ק פר' חקת

יו"ל ע"י מכון והוצאת ספרי

"נקודות הכסף"

שע"י מוסדות

דברי שלום

ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א

בראשות הגה"צ יחזקאל בינג שליט"א

רחוב מהרש"ל 11 בני ברק.

טלפון: 03-6196739

דוא"ל: 5798972@gmail.com

אתר: dshalom.org

שבתא טבא וכוט"ס

ספה"ק דגל מחנה אפרים

עוד ירמוז על דרך שאמר הרב החסיד המוכיח מפולנאה ע"ה על פסוק (תהלים ק"ג, כ') ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו וגו' כענין שהיה אצל הרב בית יוסף שהיה מקשר עצמו בלימוד תורתו ועל ידי הלימוד נברא מלאך והוא היה מגיד לו כל הנעלמות לו רזין דאורייתא וזה יכול להיות בכל אדם ואדם כשמשתדל בעבודתו בשלימות המעשה, והוא שביאר הפסוק מלאכיו היינו הצדיקים שנשלחים מעולם העליון, גבורי כח היינו שמתגברים על יצרם כמו (אבות פ"ד, מ"א) איזהו גבור וכו', עושי דברו היינו שפועלים מן הדיבור שלהם, לשמוע בקול דברו היינו שנעשה מלאך ומלמדו ושומע בקול דברו כנ"ל אצל הבית יוסף, וזה יש לומר שמרמוז גם כן כאן בתורתנו הקדושה יאמרו המושלים היינו המושלים ביצרם כמאמר חז"ל (בבא בתרא ע"ח:) בואו חשבון היינו שתמיד עושים חשבון לנפשם והם ממארי דחושבנא האיך הם עומדים ובאיזה בחינה ומה שתיקן בזה הרגע והוא על דרך שכתוב בזה"ק זכה יתיר זוכה לנפש זכה יתיר וכו' היינו זכה לשון זיכוך ובירור כשמזכך עצמו יותר ויותר וחושב שעדיין לא יצא ידי חובתו ומתחזק בעבודתו תמיד תבנה ותכונן היינו יכול לבנות לעצמו על ידי מעשיו הטובים ולימוד תורתו, עיר היינו על שם עיר וקדיש פירוש מלאך, סיחון היינו כמאמרם ז"ל למה נקרא שמו סיחון על שיש לו שיחה נאה והוא שמרמוז עיר סיחון שיכול לבנות לעצמו מלאך לשיח ולדבר עמו כל צרכיו ולגלות ליה מסתוריו, אמן כן יהי רצון:

ספה"ק נועם אלימלך

או יאמר דהנה הצדיקים העוסקים בתורה לשמה הם בונים עולמות כמ"ש וכל בניך כו' אל תקרא בניך אלא בוניך והעולמות נקראים חוק ע"ד חק וזמן נתן להם. וזהו זאת חוקת התורה רוצה לומר שציוה השם יתברך שנעסוק בתורה לשמה כדי לעשות חוקת היינו לבנות העולמות. אשר צוה ה' לאמר לכאורה מלת לאמר אין לו ביאור כיון שכתוב דבר אל בני ישראל. אך הענין הוא לרמוז שצריך האדם להיות הולך בעבודתו יתברך שמו מדי יום ויום יותר מיום העבר והיינו גם אם עסק בתורה

לשמה ודביקות ביראה ואהבה היום. אז למחרתו יוסיף לפשפש במעשיו ולראות על הלימוד שלמד אתמול שלא יצא ידי חובתו ושלא היה כראוי וצריך ללמוד היום בבחינה יותר בקדושה וטהרה ופרישות רתת וחיל ורעדה וכן בכל יום ויום וזהו אשר צוה ה' לאמר רוצה לומר לאמר בכל יום בבחינה אחרת התורה בעוסקי בה. וזהו מי יתן טהור מטמא לא אחד דכבר פירשנו מה שאמרו חז"ל הפרה מטהרת טמאים ומטמא טהורים האנשים אשר הם שלמים ויראים בעיניהם ונגד פניהם נבונים ומדמים בנפשם שהם יוצאים ידי חובתם בעבודתם להשם יתברך בודאי הם טמאים לנפש ועדיין הם מלוכלכים בעונות וחטאים ולא יבינו בחשכה יתהלכו. אבל הצדיק העובד ד' באמת הוא להיפך שכל מעשיו ועבודתו להשם יתברך מדמה הכל בנפשו שאינו עושה כלום ומוצא בעצמות תמיד חסרונות שמחסר בעבודתו ולא עשה כתיקונו. ועל ידי זה הולך ומתגבר בכל יום בעבודה ותמיד אינו נוח לו ממעשיו ואין לו מנוחה והולך עד אין קץ ותכלית. וזהו מטמא טהורים רוצה לומר הצדיקים הטהורים היא מטמאת פי שמדמים בעצמם שהם טמאים ח"ו בחטאם # ומטהר טמאים ההיפוך ברשעים החוטאים שחושבים תמיד שהם הצדיקים הטהורים # וזהו מי יתן טהור מטמא לא אחד # רוצה לומר מי יתן טהור מטמא פירוש שיהיה לו טהרה מזה שהוא מטמא עצמו דהיינו שעל ידי זה יהיה לו טהרה באמת כי לפעמים נמצא אדם שאומר שמחסר בעבודתו יתברך שמו ומטמא עצמו ובאמת הוא כך # אבל הצדיק האמיתי על ידי זה יבא לו טהרה ופרישות יותר שהוא מתאמץ ומתגבר בכל יום # וזהו מי יתן כו' לא אחד רוצה לומר מי שהוא במדריגה אחד תמיד ואינו מתחזק יותר להיות הולך בעבודה זה אינו טהור מטמא

ויקחו אליך

הנה רש"י ז"ל פירוש מלת אליך # ואמנם עוד לאלוה מלין # ואפשר לפרש כי הנה עבודת מתנה נתונה להצדיק להיות מושל באלקים הקדוש ברוך הוא גזור והצדיק מבטל. ואף גם זאת ביד הצדיק להשפיע לכל העולם ושלא אלה יעשה להם לישראל בפעלותיו ומעשיו הקדושים הלא המה חיי ומזוני ובני ואיזה היא עבודה שהצדיק יכול על ידה לבטל גזירות ולהשפיע לעולם הוי אומר זו מסירת נפשו הקדושה והטהורה בשביל כל ישראל ונתאחד באחדות השלימות האמיתי. ועל ידי זה הצדיק נדמה להבורא ברוך הוא שהוא יחיד בעליונים ובתחתונים וכמו כן הצדיק במסירת נפשו ובאחדותו עם כל ישראל נקרא כן ועל ידי זה מבטל גזירות ומשפיע להם כנ"ל ומצינו כתוב בתורה ויקרא לו אל אלקי ישראל ואיתא שהקדוש ברוך הוא קרא ליעקב אל ואל הוא לשון כח כמו שנאמר ואת אילי ארץ לקח # רוצה לומר שהקדוש ברוך הוא נתן ביד הצדיק כח של עז ותעצומות לבטל גזירות והנה הדבר הזה צריך זיכרון וטהרה גדולה ולבל ימנע לצדיק אחר מאלה הנ"ל והיינו מחשבת מזוני כי פן ואולי על ידי זה יהיה קצת מניע לצדיק מעבודתו לזה תקנו לו אנשי כנסת הגדולה התפלה והם שלש ראשונות ושלוש אחרונות ואמצעות # ואמרינן בגמרא המתפלל צריך שיכרע עד שיראה איסור כנגד לבו רוצה לומר שצריך לכרוע ולהשפיל ולהכניע עצמו עד שיראה איסור היינו מעו"ת הפרנסה כנגד

לבו פירוש כאלו הוא מזומנת ומוכנת כנגד לבו שלבו בטוח בהשם יתברך שיש לו כל צרכו ועל ידי זה אין לו שום מניעה ויכול להיות מסירת נפשו בזכות ובצלילות ויגיע לאחדות האמיתית כדבר הידוע למביני שכל ומדע ששלש ראשונות בלתי אפשרי להיות כי אם על ידי מסירת נפש ואחדות ואחר זה הם הברכות האמצעות ונכלל בתוכם השלש אלה הם בני חיי ומזוני. ואמנם האמת שהברכות האמצעות הם סודות נפלאות אין חקר כידוע ליודעי חן שהם כנגד י"ב גבולי אלכסון אך הג' הנ"ל גם כן נכללים בתוכם # וזהו גם כן שלש ארונות שעשה בצלאל והאמצעי של עץ שהוא דבר גשמי והוא כנגד מזוני # ואמר הכתוב ועשית לו זר זהב סביב רוצה לומר שהצדיק אוכל בקדושה ובטהרה ובמחשבות קדושות ואם היה באפשרי בלא אכילה לא היה אוכל כמבואר בספרים והצדיקים אוכלים בסתר וביחידות מחמת הבושה שבושים לאכול כי נפשם חשקה תמיד בדביקות השם יתברך ולהיותם כמלאכי אלקים שאין בהם אכילה אך מחמת שהיא דבר בלתי אפשרי הם עושים זר זהב סביב לאכילתם בקדושה גדולה. וזהו גם כן נרמז גבי שולחן הקודש שהוא גם כן נגד מזוני נאמר בו גם כן ועשית זר זהב ושורש הדבר נמצא שהצדיק מחמת מסירת נפש והגיעו באחדות האמיתית מביא רחמים גדולים לעולם לבטל כל הגזירות ולהשפיע להם כל טוב וכל מיני ברכות # ולזה רמז הכתוב מי יתן טהור מטמא לא אחד רוצה לומר הכתוב מתמה מי הוא זה שיכול ליתן טהור מטמא דהיינו רחמים גדולים מהדינים והקליפות להפכם לרחמים לא אחד זהו בלתי אפשרי כי אם על ידי אחדות של הצדיק המוסר נפשו באחדות שלימות #

או יאמר ויקחו אליך כו'

דאיתא בגמרא על פסוק אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ודרשו חז"ל שהפסוק הזה אמר שלמה המלך עליו השלום על מעשה הפרה שמטהרת הטמאים ומטמאת הטהורים # ולכאורה היה לו לומר אמרתי חכמתי כו' לשון עבר # אך נראה דהנה האדם המתחיל להתחזק בעבודתו יתברך אז הבורא ברוך הוא מתרחק ממנו לטובת האדם כדי שיתחזק עוד יותר ויותר בכל פעם כמ"ש מרחוק ה' נראה לי # וזהו פירוש ביום השלישי וישא כו' וירא את המקום מרחוק דשלישי הוא רמז על הקדושה הגדולה כמ"ש ביום השלישי ונחיה לפניו וכאשר בא אברהם בקדושה הגדולה ראה את המקום מרחוק # וזהו אמרתי אחכמה כו' רוצה לומר שאמרתי שאתחיל לבא אל החכמה עליונה והיא רחוקה כו' כנ"ל ופרה הוא רמז על התשובה שמחויב האדם לתקן את חטאיו # דפרה היא רמז על השכינה כידוע וה' של תיבת פרה היא רמז על הה"א אחרונה שבשם שמעלה אותה האדם בעשותו תשובה דתשובה היא תשוב ה"א וכמו שדרשו רז"ל למה כרעי דה"א תלויה כו' ע"ש # וכבר פרשתי זה פעמים הרבה # וזה שדרשו חז"ל על מעשה פרה שמטהרת הטמאים דהיינו בעשות האדם תשובה כהלכתו ומתקן את מעשיו אזי הוא טהור מחטאים ואחר כך כשיעלה אדם בקדושה יתירה אז הקדוש ברוך הוא מתרחק ממנו כנ"ל כדי שיתאמץ יותר בקדושתו ואז נראה לו לאדם שהוא חלילה טמא בעונות וחטאים ועל ידי זה הוא מתחזק מאוד בקדושה רבה בכל פעם וזהו שמטמא את טהורים #

וזהו שאמרו בגמרא מטמאין היו הכהן השורף את הפרה רמו לדברינו שהכהן השורף היה טעון פרישה ז' ימים ומחמת פרישה זאת היה בא אל הקדושה רבה והיה נראה בעיניו שהוא רחוק מאד מהבורא יתברך כנ"ל. וזהו מטמאין כו' פירוש כאלו מטמאין אותו כדי להוציא מלבן של צדוקין כו' במעורבי השמש היה נעשית פירוש שהרשעים היו אומרים שרשות לעשות הכל בערבוביא דהיינו לערב הבהירות והקדושה המרומז בשם שמש לערבו חלילה עם הטומאה והיינו באמרם שהחטאים אינם מזיקין למצות שעושה ולא כן הוא דבאמת עבירה מכבה מצוה וכל הגדול מחבירו בקדושה יותר צריך שימור מכל נדנוד חטא ועון קל כמ"ש וסביביו נשערה מאוד והקדושה והפרישה של הכהן הוא מוציא מכללם פירוש שאין מדו כמדתם של צדיקים # וזהו ויקחו אליך פרה אדומה רמו על התשובה למטהר את הטמאים # ואחר כך מפרש מדרגת הקדושה והיינו ואסף איש טהור את אפר הפרה # דאל"ף הוא רמו על התורה הפותחת באנכי ד' כו' והצדיק הגמור מתחילה שומר ומקיים את התורה בתחילתו מיד וכמו כן צריך הבעל תשובה להתאמץ ולהתחזק בהתורה הקדושה שיעשה מפרה אפר # רוצה לומר דאלף הוא רמו על התורה כנ"ל וצריך האדם להיות מוכנע עם התורה שלומד ומקיים שלא יתגאה בה חלילה ולזה רמו אפר כמו שאמר אברהם אבינו עליו השלום ואנכי עפר ואפר לפי שאברהם היה מוכנע בעיניו כעפר שהוא באמת דבר עב מאד # אך אז היה צריך לתפילה להתפלל היה מתנשא קצת לאמר שמקיים מצותיו ותורתו יתברך הנרמו באלף של אפר כנ"ל ובכל זאת בהכנעה גדולה כנ"ל # וזהו ואסף כו' כמו אסף את חרפתי # את אפר הפרה רוצה לומר כנ"ל שמתחילה צריך לתקן הה"א אחרונה ולבא אל מדרגת אלף שהיא התורה הקדושה ובכל זאת יהיה מוכנע כמו אפר # והניח אל מחוץ למחנה # פירוש שכל מעשיו הטובים וקדושתו יניח ממחשבתו דהיינו שידמה לו שעדיין הוא מחוץ למחנות קדושים # אל מקום טהור # פירוש כל כוונתו יהיה לשמים שיהיה תמיד אצל הקדושה # וזהו ויהי דוד בכל דרכיו משכיל פירוש בכל מעשיו היה משכיל תמיד עליהם ומסתכל בהם שאינם עשויים על מכונם. וד' עמו ואף על פי כן היה תמיד אצל הקדושה של שמו יתברך # וזהו מקצה הארץ אליך אקרא פירוש אחר שאני בקצה ארץ למטה דהיינו שאני מאשים עצמי שאני בגשמיות וארציות בקצה האחרון אליך אקרא ע"ד ה' מרחוק נראה לי והבן:

ספ"ק מאור ושמש

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום כה אמר אחיך ישראל וגו' נעברה נא בארצך לא נעברה בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרך המלך נלך לא נטה ימין ושמאל עד אשר נעבור גבולך.

והנה יש לדקדק מה הוצרך לומר לא נעבור בשדה ובכרם, הכי יעלה על הדעת שיעברו בשדה וכרם מקום שהוא לא דרך בני אדם אפילו הגרועים שבגרועים להשחית שדות וכרמים. ותו מה לא נשתה מי באר מי בורות היה לו לומר, ופירוש רש"י ידוע לכל. ותו דרך המלך נלך לא נטה ימין ושמאל, מה לא נטה ימין ושמאל

פשיטא כשהיו הולכים בדרך המלך בודאי לא יטו ימין ושמאל. והדברים צריכים ביאור להבין כונת משה וישראל בשלחם אליו דיבורים האלה:

ונראה לי כי כל הענין הוא כי כונת השי"ת היה בבריאת האדם בעולם הזה להוציא ניצוצות הקדושים שבכל דבר ולהחזירם למעלה אל מקום הרמתה כידוע מספרים קדושים, והניצוצים הם הנשמות הקדושים השייכים לשרשו ולכל אדם יש ניצוצים השייכים לשורש נשמתו דוקא. לכן יש לכל צדיק אנשים הנוסעים אליו להתדבק עצמם עמו והם ענפים משורש נשמתו ועל ידי התקרבותם אליו הוא מעלה ומקשר את נשמתן בשרשן למעלה והם ניצוצים שלו שצריך להעלותן. וכשהאדם מתקן את עצמו אז ממילא באים אליו כל הניצוצים שלו השייכים לשורש נשמתו כדי לתקנם דהיינו הן ממאכלים ומשקים וחפצים ובגדים מכל הדברים שבעולם יש בהם ניצוצים קדושים שהמה נשמות קדושים וממילא באים הם לאדם הצדיק בלי שום טורח כדי שיתוקנו אותם הניצוצות על ידו כי כל הדברים נמשכים אל המקור והשרש, וכדאיתא בגמרא לא גלה הקב"ה את ישראל בין העכו"ם אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דהיינו הניצוצים קדושים השייכים להם, וכדפירשו המפרשים על פסוק שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול דהיינו הניצוצים הקדושים, והן הן הנשמות שהרויחו בהגלות והוציאו כל הניצוצים הקדושים. על כן אסור לדור עוד באותו מצרים שהיו ישראל שם כי הוציאו אז כל הניצוצים ונשאר ריקם מכל, כמאמרם ז"ל על וינצלו את מצרים עשאוה כמצודה שאין בה דגים כו'. וכיצד נעשה אדם צדיק באמת לאמתו הוא כך כי יש באדם ימין ושמאל דהיינו יצר הטוב שהוא מסטרא דימינא ויצר הרע שהוא מסטרא דשמאלא וכשהאדם גובר על היצר הרע ועושה משמאל ימין ממילא נעשה כך למעלה משמאל ימין, אדם כזה הוא אדם שלם וצדיק לאמתו והוא זוכה להעלות ניצוצים קדושים השייכים לשרש נשמתו. והנה דבר זה צריך הצדיק לשמור את עצמו מאד מאד מאותם בני אדם שאינם משרש נשמתו לרחק מהם, רצה לומר בודאי צריך לאהוב כל אחד ואחד מישראל רק שצריך ליזהר שלא לייגע את עצמו כדי להעלותן ולקשרם בשרשם כי על ידי כן יכול חלילה הצדיק ליפול למטה ממדריגתו וצריך לשמור מאד את עצמו מהם והמשכיל יבין זה. והצדיק בעברו דרך המקומות שאינם שייכים לשורש נשמתו הוא שומר את עצמו לעשות איזה יחוד שמה אפילו מעט מזעיר, כי על ידי כן יבאו הניצוצים אליו ממילא והוא אינו חפץ בהם שעל ידי כן יפול הנופל ממנו, אלא מקצר ועולה מהר במקומות הללו עד בואו אל מקומו ושרשו ואז אוחו צדיק דרכו והלוכו בקדש:

ונחזור לבאר ביאור הפסוקים הנ"ל דהנה בני ישראל רצו לעלות לארץ ישראל דרך ארץ אדום. והנה ארץ אדום אינו שייך כלל וכלל לישראל עד לעתיד כידוע והניצוצים שהיו שם לא יהיה שייכים לשרשם לעת עתה, והנה רצו ישראל לשמור עצמם בעברם דרך שם שלא לעשות שום יחוד שם. וזה ששלח משה וישראל אל מלך אדום נעברה נא בארצך לא נעבור בשדה ובכרם רצה לומר שד"ה ידוע שהוא חקל תפוחין קדישין, ובכר"ם הם העולמות העליונים אילנא דחיי כרם ה' צבאות, דהיינו להוציא ניצוצים נשמות ישראל משם דהיינו שלא נלך דרך ארצך באותו

מדריגות והליכות עולמות הקדושים שאנו רגילים לילך. ולא נשתה מי בא"ר, רצה לומר אפילו היחוד של ב'ידך א'פקיד ר'וחי שהוא ר"ת בא"ר שהוא קטן מאד גם זה לא נעשה. דרך המלך נלך לא נטה ימין ושמאל דהיינו לעשות מהשמאל ימין רק הכל כפשוטו נעשה עד אשר נעבור גבולך כדי שלא תזיק לנו וגם לך לא נעשה דבר כי לא נוציא שום ניצוצים השבויים אצלך כך היה כונתם כדברים האלה, ואף על פי כן ויאמר אליו אדום לא תעבור בי פן בחרב אצא לקראתך:

או יאמר אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה.

ואיתא במדרש מפני מה לא נזכר שם משה מפני שנענש על ידי המים ואין אדם מקלס לאיספקלטור שלו כו'. ויש עוד לאלקי מילין מפני מה לא נזכר משה בשירה זו. ונקדים תחלה מה דאיתא בגמרא וממדבר מתנה כיון שאדם עושה עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל תורה ניתנה לו במתנה שנאמר וממדבר מתנה. כיון שניתנה לו במתנה נחלו אל שנאמר וממתנה נחליאל וכיון שנחלו אל עולה לגדולה שנאמר ומנחליאל במות ואם הגביה עצמו הקב"ה משפילו שנאמר ומבמות הגיא ולא עוד אלא ששוקעין אותו בקרקע שנאמר ונשקפה על פני הישימון ואם חזר בו הקב"ה מגביהו שנאמר כל גיא ינשא. גם במקום אחר איתא מאי את אויבים בשער אמר ר' חייא בר אבא אפילו אב ובנו רב ותלמידו שעוסקים בתורה בשער אחד נעשו אויבים זה לזה ואינם זזין משם עד שנעשו אוהבים זה לזה שנאמר את והב בסופה אל תקרא בסופה אלא בסופה. והנה צריך להבין ולשים לב שחז"ל עשו סמך לדבריהם הקדושים הפסוקים אלו, ולפי דרשות חז"ל אינו מובן מלת על כן יאמר וגו', כי מה שייך הדרוש שדרשו שתלמידי חכמים נעשו אוהבין בסוף להענין שלמעלה שאומר על זה על כן:

והנראה בזה על פי מה דאיתא בגמרא הקורא בלא נעימה והשונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר כו', והענין הוא שעיקר עבדות ה' היא שישגי אדם פנימיות התורה וידבק עצמו באין סוף ברוך הוא. אך אי אפשר לאדם להשיג פנימיות התורה אם לא שילמוד תחלה פשטות התורה על בוריה, ולא המדרש עיקר אלא המעשה שלומד על מנת ללמד לשמור ולעשות, ואם הוא לומד למען יתגדל בה אינו משיג הלכה אליבא דאמת. לכן עצה היעוצה לאיש אשר יחפוץ להשיג שמעתתא אליבא דאמת תיכף בקומו בחצות לילה ישפוך תחינות ובקשות לפני המקום ב"ה ויפשפש במעשיו ויעשה תשובה עליהם, ואחר כך יזמר זמירות שירות ותשבחות לפני מלך מהולל בתשבחות קודם לימודו ואחר כך ילמוד בכונה עצומה לשמור ולעשות, בודאי ישיג הלכה ברורה אליבא דאמת כמו שניתנה למשה בסיני. לכן אצל דוד המלך כתיב וה' עמו ודרשו חז"ל מלמד שהלכה כמותו בכל מקום, מפני מה זכה דוד לכל זה מפני שהיה נעים זמירות ישראל וקם בחצות הלילה וקיבל עליו עול מלכות שמים והיה משורר שירות ותשבחות לאין שיעור לפני יוצרו לכן כשלמד אחר כך השיג הלכה ברורה אליבא דאמת כמו שניתנה מסיני, אבל מי שאינו עושה תשובה ואינו אומר שירות ותשבחות קודם לימודו הוא משחית עצמו ועבודתו חלילה. וזהו שאיתא בגמרא הקורא בלא נעימה רצה לומר שאינו עושה תשובה

טרם קריאתו ונועם רומז לתשובה שהיא נועם עליון. והשונה בלא זמרה רצה לומר שאינו אומר שירות ותשבחות קודם הלימוד עליו הכתוב אומר כו':

ובמדרש איתא שקודם שהכה משה את הצור היו ישראל לומדים תורה שבעל פה הלכה ברורה בלא פלפול ואחר חטא מי מריבה נסתר מהם הלכה ברורה ונתרבה המחלוקת והפלפול בין תלמידי חכמים זה אוסר וזה מתיר, ועל פי דרכינו זה נבאר שכל הענין מדבר מכבוד התורה איך האדם יוכל לזכות להשגות התורה. ונבא לביאור למעלה בפרשה זו כתיב הענין של מי מריבה, על זה אמר הכתוב על כן, כלומר על כן על ידי מריבה יאמר בספר מלחמות ה', פירוש על ידי מי מריבה לומדים ישראל בספר דהיינו התורה, על ידי מלחמות ה' ורצה לומר שנתרבה המחלוקת והפלפולים בין תלמידי חכמים זה אוסר וזה מתיר, ואף על פי כן את והב בסופה ודרשו חז"ל לבסוף נעשו אוהבין זה לזה שנתברר להם הלכה. ועל ידי מה יזכה האדם שיתברר לו ההלכה כסולת נקיה אמר הכתוב ואת הנחלים ארנון, נחלים רומז לתפלה כנ"ל, וארנון הוא מלשון רינון כנ"ל, ורצה לומר על ידי שהוא מרנן ומזמר להקב"ה בתפלות יוכל להשיג הלכה ברורה, אך על ידי שירות ותשבחות לבד בלא תשובה אינו מועיל כי אם יצרף לזה גם תשובה עמם. וזה שאמר הכתוב ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשען לגבול מואב, כלומר שהתפלות יהיו על דרך זה שעל ידי תפילתו ומזמוריו ינטה עצמו לשוב מאחרי יצר הרע שנקרא ע"ר, וידבק עצמו אל צדיק הדור שנקרא אב החכמה וזהו ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער ורצה לומר שפיכות התפלות מקירות לבו שנקראים נחלים יהיו על דרך זה, אשר נטה לשבת ער, פירוש אשר על ידי התפלות והמזמורים ינטה לשבת מאחרי יצר הרע הנקרא ע"ר, ונשען לגבול מואב כלומר וישען עצמו לגבול הצדיק הנקרא אב החכמה. ואם בדרך זה ילך הכתוב מבטיח לו משם בארה, רצה לומר על ידי תשובה ושירות ותשבחות יזכה לביאור התורה, כי בארה הוא מלשון באר את התורה הזאת, ולא יזכה ביאור יזכו אמר הכתוב הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסף את העם ואתנה להם מים, רצה לומר שיזכו לביאור התורה על ידי השירות ותשבחות שהקב"ה ישפיע עליהם אור התורה וזהו ואתנה להם מים רצה לומר שיזכו לביאור התורה. כנ"ל שאתן להם מים דהיינו התורה שנמשלה למים. וגמר אומר הכתוב אז ישיר ישראל פירוש כשראו בני ישראל שנאבד מהם הלכה ברורה על ידי מי מריבה, היו משוררים שירות ותשבחות על דרך הנזכר למעלה ועל ידי זה נתברר להם הלכה. וזהו עלי באר ענו לה, רצה לומר כשכנסת ישראל אומרת שירה על דרך הנ"ל עונה לה הקב"ה שיעלה לה באר התורה מבורר היטב. ולכן לא נזכר משה בשירה זו שממנו לא נאבד הלכה ברורה והיה לומד התורה באר היטב אף שלא אמר שירה, אבל בני ישראל שנאבד מהם הלכה ברורה הוצרכו לעורר עצמם בשירות ותשבחות כדי שיתגלה הלכה לאמיתה כנ"ל:

